

פסח-עבדות וחירות

פעילות זו מותאמת לגנים

מטרות:

1. להכיר את המושגים עבדות וחירות.
2. לבחון מתי המושגים הללו רלוונטיים לעולמנו.

ציוד:

השיר "עבדים היינו"

דפי A3

צבעי פנדה / גירי שעה

מהלך הפעילות:

1. מבקשים מהילדים והילדות להעלות אסוציאציות למילים "עבדות" ו"חירות". אפשר לבקש מהילדים להציג מצב של עבדות ומצב של חירות. אפשר לכתוב את הדברים על הלוח ולהתייחס למילים קרובות. שואלים: אילו צורות מתקשרות בדמיונכם לעבדות? אילו צורות מתקשרות לחירות? (צורות פתוחות/סגורות, גדולות/קטנות, בעלות קווים ישרים/מעוקלים) אילו צבעים מתקשרים לכל אחד מהמושגים? (צבעים חמים/קרם, בהירים/כהים) אילו רגשות מתקשרים לעבדות ולחירות?
שואלים כיצד הנושא קשור לפסח, ומספרים את סיפור עבדותם של העברים במצרים ויציאתם מעבדות לחירות. בצהרון אין צורך לקרוא את הסיפור כלשונו בהגדה, אלא לספר את הסיפור המעובד: כאשר היה רעב בארץ בני ישראל ירדו למצרים, כדי לחפש מזון. הם נשארו לגור שם שנים רבות, ומספרם גדל מאוד. במצרים הפכו בני ישראל לעבדים, והיה עליהם לעשות מלאכות קשות מאוד. אלוהים ראה את מצוקתם, לכן שלח להם את משה כמנהיג משה הוציא את בני ישראל ממצרים והפך אותם לבני חורין.
משמיעים את השיר "עבדים היינו".
2. מבררים לאיזה מהמושגים התלמידים מרגישים קרובים, באיזו מידה עבדות וחירות קשורות לחייהם. התלמידים מספרים על מצבים שבהם הם מרגישים עבדים, ועל מצבים שבהם הם מרגישים בני חורין.
3. מחלקים דפי A3, התלמידים מחלקים את הדף לשניים ע"י קיפול. בחצי אחד מציירים "עבדות", ובחצי השני מציירים "חירות". אפשר להתייחס לסיפור ההגדה של פסח ולקשר את העבדות והחירות לסיפור התנ"כי, או להתייחס לחייהם של התלמידים ולפרשנות האישית שלהם של המושגים.

פסח: "עבד של הזמן" - על עבדות וחירות

פעילות זו מותאמת לגנים

מבוא:

בסדר פסח אנו יושבים כל הלילה ומספרים את סיפור יציאת מצרים, בכדי שכולנו נכיר את הסיפור ונרגיש כאילו אנו יצאנו ממצרים בעצמנו. מוטיב היציאה מעבדות לחירות הוא מרכזי בפסח. מוטיב זה מזמן לנו עיסוק בשאלת העבדות והחירות בחיינו אנו: מתי אנו חשים משועבדים לכסף, לעבודה, ללימודים ובאילו זמנים אנו חשים את עצמנו חופשיים. העבדות לא נעלמה מהעולם ובתרבויות רבות אנשים חווים אותה בצורה יומית. בהווה הישראלית אנו מתמודדים עם אוכלוסייה של עובדים זרים שלא פעם מנוצלים או עובדים עבור סכום זעום. בפעילות זו נבחן את המושגים עבדות וחירות, נראה כיצד הם באים לידי ביטוי בחיינו, האם כל מגבלה היא עבדות? מתי המסגרת שומרת עלי ומאפשרת בטחון.

מטרות:

1. הילדים והילדות יבדילו בין מצבים של עבדות, חירות, לבין התנהלות של זכויות וחובות המאפיינת אורח חיים נורמטיבי.
2. הילדים והילדות יצרו פרפרים משקיות ממוחזרות.
3. הילדים והילדות יתארו באמצעות הפרפרים מצבים בהם הם מרגישים חופשיים כפרפר.

ציוד:

תמונה של אדם חופשי	מנקי מקטרות צבעוניים (אחד לכל תלמיד)
שקיות אוכל (אחת לכל ילד/ה עדיף לבקש להביא שקית משומשת במצב טוב...)	מדבקות צבעוניות
נייר צלופן חתוך בגודל 5X20 ס"מ	מספרים

מהלך הפעילות:

4. מדרש תמונה: נציג תמונה שיכולה להתפרש כאדם חופשי. נבקש מהתלמידים והתלמידות לנסות לאפיין את הדמות שבתמונה, איך היא מרגישה לדעתם, האם יש משהו אחר שהיתה מעדיפה לעשות? איך עובר הזמן שלה? ננסה לבדוק באם תמונה זו מסמלת חירות/ חופש, מהי לדעתם עבדות? במה היא שונה מחירות? כיצד שונה חווית הזמן של עבד לעומת אדם חופשי? (אפשר להסביר שיתכן ועבור העבד הזמן עובר הרבה יותר מהר כי הוא מאוד עסוק ועבור האדם החופשי הזמן עובר לאט כי הוא מאוד פנוי, אך מנגד העבד וודאי סובל הרבה יותר בזמן זה מאשר האדם החופשי ומחכה שהזמן ייגמר או יעבור).

5. נבדוק עם הילדים והילדות מתי הם מרגישים שהם בני-חורין והאם יש מצבים שהם מרגישים שהם עבדים .
6. במרכז המעגל נציב ארגז ובתוכו פרטי לבוש, מברשת שיניים, שמפו, כרית. הילדים יזהו למה קשורים החפצים: התלבשות בבוקר/ בערב בפיג'מה, צחצוח שיניים, הליכה לישון/ קימה בבוקר, מקלחת. נשאל מי קובע מתי יש לבצע את הפעולות הללו? עד כמה קיימת לנו בחירה חופשית בנושא הזה? האם היינו רוצים לקבוע בעצמנו את סדר היום? ניתן לבקש מהילדים לתאר סדר יום אידאלי מבחינתם. האם סדר יום כזה יכול להחזיק לאורך זמן? מה יתרונותיו? מה חסרונותיו?
7. נסכם: יש דברים במהלך היום שאינם נתונים לבחירתנו, אבל הם מבנים סדר ונותנים לנו בטחון. הם מאפשרים לנו להיות נקיים, לישון מספיק שעות כדי שנהיה ערניים ביום למחרת. באילו דברים יש לנו זכות בחירה? (ללכת לחבר/ה, להזמין חברים, לבחור במה לשחק/ ליצור).
8. נתייחס שוב למושגים עבדות וחירות, נשאל האם מאחר שאין אנו רשאים לבחור הכל מצבנו דומה למצב של עבדות? נבהיר שעבד משולל כל זכות וטובתו לא עומדת לנגד אדוניו. לעומתו בחיינו יש לנו זכויות מרובות וגם הדברים שאנו מחוייבים לעשות הם כיוון שהמבוגרים דואגים לרווחתנו.
9. יצירה - הכנת פרפרים: נשאל איזה בעל חיים מסמל חופש? מדוע? מה מאפיין את הפרפר? נקנה את הביטוי "חופשי כפרפר". נכין פרפרים על מנת להזכיר לעצמנו לא לקבל כמובן מאליו את עובדת היותנו חופשיים. להכנת הפרפרים נקח שקית ניילון קטנה (שקית אוכל), ונכניס לתוכה רצועת צלופן צבעונית. נחזיק את השקית לרוחב ונכווץ אותה במרכזה: אלה כנפי הפרפר. נקח מנקה מקטרות צבעוני, נקפל אותו לשניים ונלפף סביב החלק המכווץ של השקית. נלפף את שני קצותיו של מנקה המקטרות סביב עפרון: אלה הם המחושים של הפרפר. נקשט את ה"כנפיים" במדבקות צבעוניות.
10. עם סיום הכנת הפרפרים ניתן להזמין את הילדים ל"דובב" את הפרפר. לדוגמה: אני הפרפר של מעין, מעין ספרה לי שהיא מרגישה חופשיה כשהיא רוקדת...

עבדות וחירות יצירה נוסח "אגם"

פעילות זו מותאמת לגנים

מבוא:

פסח נקרא גם זמן חירותנו משום שהוא מציין את שחרור בני ישראל משעבוד מצרים והיותם לעם חופשי. יציאת מצרים היא יציאה מעבדות לחרות.

אנו נצייר מה מסמלת בשבילינו עבדות ומהי חירות והאם הן יכולות להתקיים אחת לצד השניה.

מטרות:

1. הכרות עם האמן יעקב אגם.

2. יצירה בהשראת עבודותיו של האמן יעקב אגם.

ניצור בהשראת האומן: **יעקב אגם.**

יעקב אגם (גיבשטיין, נולד ב-11 במאי 1928) הוא אמן ישראלי, שזכה להכרה בינלאומית כאחד ממייסדי זרם האמנות הקינטית (אמנות פלסטית שהמרכיב המרכזי בה הוא תנועה או התפתחות אמיתית או מדומה של צורות בחלל לאורך זמן).

נולד בראשון לציון, בנו של רב. בילדותו למד ב"חדר", ומאוחר יותר למד אמנות בבית הספר בצלאל שבירושלים, ובאירופה (בציריך ובפריז). בראשית דרכו עסק בפיתוח אמנות האופ ארט, העוסקת בהטעיות אופטיות. בגיל 27 הציג תבליטי עץ צבעוניים בתערוכת ה"תנועה" בפריז, שייחודם היה בכך שהיצירה משתנה בהתאם למיקום הצופה ביחס אליה. בשנות השבעים של המאמה ה-20 יצר אגם פסלים ששלבו מים, אש ומוסיקה, והופעלו על ידי בקרה ממוחשבת. בין היצירות הללו גם מזרקת המים ואש בכיכר דיזינגוף בתל אביב (משנת 1987). רבות מיצירותיו מאופיינות בתנועה, או בשינוי מראה עם שינוי נקודת המבט של הצופה בהן. לדבריו, הושפע עמוקות ביצירתו מתפיסות מיסטיות ביהדות.

מזרקת המים והאש בדיזינגוף

א. יש לצלם על דף בגודל פוליו.

10	
8	
6	
4	
2	
9	
7	
5	
3	
1	

ב. נחלק לכל ילד/ה ילדה דף, במספרים הזוגיים נצייר תמונה המתארת חירות.

במספרים האי-זוגיים נצייר תמונה המתארת עבדות.

ג. נגזור את הפסים המצויירים.

ד. נחלק לכל ילד וילדה דף A4 לבן ונזמין את הילדים לקפלו בצורת אקורדיון בעובי הפסים המצויירים.

ה. נדביק לפי סדר המספרים את הפסים המצויירים על הדף שקופל בצורת אקורדיון.

ו. נביא לתשומת ליבם של הילדים שניתן להסתכל על היצירה משתי זוויות. מזוית אחת אפשר לראות את תמונת החירות ומהצד השני את תמונת העבדות.

ז. ניתן להציע פרויקט משפחתי- יצירת תמונה נוספת העוסקת בערכי החג בהשראת אומן אחר.